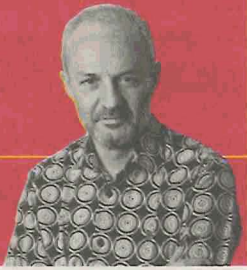

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

La ferida més dolorosa

Som a l'inici de la dècada del 1940. Des de l'exili, els vençuts fan balanç. El país lliure, culte i tolerant que havien somniat els catalanistes republicans s'ha enfonsat després de quatre anys d'una guerra brutal i fratricida. La Catalunya somniada, amb la qual tants s'havien il·lusionat i per la qual tants esforços havien esmerçat, ha quedat anorredada, derrotada, perduda. El franquisme s'ha imposat amb tota la seva càrrega d'intolerància, mediocritat i revenja. I amb l'ajuda d'antics catalanistes. És la ferida més dolorosa. Com van veure els exiliats l'actuació d'aquella gent? Els anomenaven "els nostres traïdors". Des de França, aviat els veurien com els col·laboracionistes amb el règim de Vichy. Però no tots eren el mateix. Hi havia, també, una zona grisa incòmoda de jutjar. Al final, la renúncia a la llengua marcava la línia divisòria.

Allibre *Contra els catalans franquistes* l'historiador Francesc Vilanova recull un seguit de lletres d'època, tant cartes privades com publicacions, que testimonien la profunda decepció i fins i tot l'esquinçament moral dins les files d'un catalanisme que havia estat hegemònic en el terreny cultural i polític. Els que escriuen, els que assenyalen, són personalitats com l'exalcalde de Barcelona Carles Pi i Sunyer, el periodista i intel·lectual Just Cabot, l'erudit i exministre d'Economia Lluís Nicolau d'Olwer,

BADOSA / EFE

FRANCESC VILANOVA PUBLICA UNA LLISTA DE CATALANS COL-LABORACIONISTES AMB EL FRANQUISME

el periodista i polític Claudi Ametlla i el jurista i també polític Joaquim Camps i Arboix, entre molts d'altres. No són precisament uns radicals. Però el seu judici és sever. Al punt de mira: Ferran Valls i Taberner, Joan Estelrich, Eugeni d'Ors, Carles Sentís, Martí de Riquer, Tomàs Carreras i Artau, Ignasi Agustí, Miquel Mateu, Josep Pla i un llarg etcètera.

Vilanova recorda una significativa conversa de Cabot amb Sentís. El temible director de *Mirador* i nom de referència en medis culturals, un dia del 1948, a París, accepta dinar amb el seu antic sub-

ordinat, que aleshores escriu per a *La Vanguardia Española*. La conversa, franca i tensa, acaba així: "A l'últim el Sentís em va dir: «Home, m'estranya que siguis tan intransigent». Li vaig fer una contesta que va tallar-li la respiració: «Jo, intransigent? La prova que no en sóc és que mengem junts». Per si no li havia quedat clar a Sentís, Cabot li feia palès el seu caràcter de traïdor, de col·laboracionista.

El llibre acaba amb un llarg i heterogeni llistat de noms. Perquè hi va haver molts graus de participació amb el règim dictatorial, inclosos el d'aquells que intentaven aprofitar esclètxes. Com remarca Vilanova, "més que una llista de culpables, «els nostres traïdors» queda com una mostra representativa d'allò que el polític exiliat Miquel Ferrer anomena «els principals col·laboradors catalans del règim franquista»". ♦♦

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

El gos que hem de banyar, és clar o és fosc?

La llengua dels primers contes infantils hauria d'aspirar a ser un reflex, fins allà on això és possible, de la més autèntica i natural. Ens interessa que els nens aprenguin primer un vocabulari bàsic i deixar per més endavant les formes confuses o artificioses.

Però poques vegades lleigeixo sencer un d'aquests contes sense trobar, en aquelles breus frases que acompanyen les il·lustracions, alguna forma que grinyola si un adult sensible lingüísticament no la *tuneja* a temps.

Per exemple, l'*és clar* que hem de llegir *esclar* hi apareix sovint. "M'ajudes a banyar el gos?", diu el pare que surt al conte. I el fill li contesta: "És clar, pare". I jo em pregunto què és el que és clar. ¿El gos? No, és negre.

¿Hi ha algú que a la vida real, quan li pregunten si pot fer una cosa, contesti "És clar"? Pot contestar "Sí", "Ja ho crec!", "I tant!", o "Naturalment!" I també, segons el seu dialecte, "Clar", "Claro" o "Esclar". Però ningú que jo conegui deixa anar la parella de monosíl·labs tònic *és clar*. Igual com ningú diu "Pot ser vindrà" quan vol dir "Potser vindrà".

Qui ha escrit, traduït o corregit aquell text, ¿pretén que el nen, o l'adult que li explica el conte, digui

esclar on ell ha escrit *és clar*? ¿És un conte gimcana? ¿O ja li està bé que lleigeixi *és clar*, encara que la frase llavors no s'entengui gaire?

Respondre a preguntes així diu molt del desconcert professional del món editorial català. I el que dic dels *és clar* també ho puc dir dels *si us plau* o d'altre formes que l'editor troba "més correctes". Perquè amb els nens, *esclar*, s'ha de ser "molt correcte", fins i tot si la correcció, entesa en el sentit més restrictiu, empitjora el text.

¿No goses escriure *esclar* perquè no és normatiu? Doncs escriu *sí*, mira si és fàcil! I, si vols variar, *i tant!* o qualsevol de les formes que he apuntat. Però si tant necessites l'*esclar* escriu *esclar*. Ja ho fan molts mitjans i, de moment, no ha provocat cap trauma. ♦♦

UN ADULT SENSIBLE LINGÜÍSTICAMENT HA D'ACABAR 'TUNEJANT' ALGUNES FRASES DELS CONTES INFANTILS

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] **Les dones de la...**
LLUÍS LLACH
Empúries
392 pàgines i 20 € 3/12

[2] **Wonder**
R.J. PALACIO
La Campana
420 pàgines i 14 € 2/118

[3] **Mariona**
PILAR RAHOLA
La Magrana
288 pàgines i 18 € 1/11

[4] **El capítol del Julian**
R.J. PALACIO
La Campana
128 pàgines i 10,50 € 4/13

[5] **El lliandar de l'eternitat**
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
1.152 pàgines i 23,65 € 6/16

NO-FICCIÓ

Xavier Sala i Martín
És l'hora dels adéus?

[1] **És l'hora dels adéus?**
XAVIER SALA I MARTÍN
Rosa dels Vents
224 pàgines i 16,90 € 3/17

[2] **La formació d'una...**
JOSEP FONTANA
Eumo
486 pàgines i 25 € 2/10

[3] **La vida lenta**
JOSEP PLA
Destino
360 pàgines i 21 € 6/6

[4] **Sàpiens. Una breu...**
YUVAL NOAH HARARI
Edicions 62
608 pàgines i 23,90 € 5/17

[5] **Ja t'ho farès!**
DIVERSOS AUTORS
Cossetània
124 pàgines i 19,90 € 4/6

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] **El impostor**
JAVIER CERCAS
Literatura Random House
420 pàgines i 22,90 € 1/7

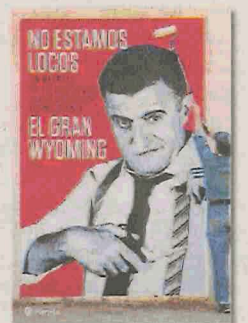
[2] **El umbral de la...**
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
1.152 pàgines i 22,90 € 3/16

[3] **Así empieza lo malo**
JAVIER MARÍAS
Alfaguara
528 pàgines i 20,42 € 5/15

[4] **Ofrenda a la tormenta**
DOLORES REDONDO
Destino
554 pàgines i 18,50 € 2/5

[5] **Como la sombra que...**
ANTONIO MUÑOZ MOLINA
Seix Barral
536 pàgines i 20,81 € -/5

NO-FICCIÓ

[1] **No estamos locos**
EL GRAN WYOMING
Planeta
368 pàgines i 16,63 € 4/5

[2] **En familia con Karlos...**
KARLOS ARGUËNANO
Planeta
256 pàgines i 18,90 € 1/8

[3] **Los supervinos 2015**
JOAN C. MARTÍN
Los Libros del Lince
196 pàgines i 14,26 € -/11

[4] **Yo fui a EGB 2**
JAVIER IKAZ / JORGE DÍAZ
Plaza & Janés
288 pàgines i 18,90 € 2/8

[5] **Yo fui a EGB**
JAVIER IKAZ / JORGE DÍAZ
Plaza & Janés
256 pàgines i 18,90 € 3/60

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat